

РУСЛАН

Виходить у Львові щодня крім неділей і руских свят о 5½ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в саєжі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження.

Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Передплата
на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:
на цілий рік: зі щоденною вивалкою 7 доларів, або 12 рублів; з вивалкою двічі в тижні 5½ долара, або 10 рублів; з вивалкою що суботи 4½ долара, або 9 рублів.
Щоденне число по 10 сот.

«Віреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславових псалмів М. Шашкевича.

Альойзій барон Еренталь.

Картина на основі вражіння руславових часів.

(X) Заграничні події в Європі, викликані за останніх шість місяців від часу прилуки Босни й Герцоговини до Австрійсько-угорської монархії, видвинули на політичній арені на перше місце личність, котра доси доволі мало була знана в політичній сфері. Тепер доперва, коли проминула гроза великої всенної розправи, звертають ся очі всего політичного світа на сю личність, що в своїх справних руках держала всі нитки сєї многоскладної заграничної політики, що стояла непохитно мимо всіх бур при кермі корабля нашої монархії і довела єго до спокійної та безпечної пристани. Оця личність, що серед незвичайно трудних і многоскладних обставин вибила ся на перше місце в європейській політичній сфері — се бар. Еренталь, міністер цісарського двора і заграничних справ Австрійсько-угорської монархії. Європейське дневникарство звернуло тепер всю бачність на бистрого і сьмисливого керманяча нашої монархії. Ліж вишима N. fr. Frasse подає у великодушнім числі замітну характеристику бар. Ерентала, з котрої наведемо тут важніші виїмки.

«Монархія, пише сей дневник, побачила тепер знов мужа, справдешнього мужа. Ніхто не зможе мимоїти попри него, хто в сій державі політично думає і ділає. Мусить що до него зайняти становище, стати проти него аб. за ним; мусить відчутти, що міра взята до того з буденних спірних

питань, тут не надає ся, бо бар. Еренталь став постаттю європейської політики. Він вибив ся отвертою неустрашимістю, що й тут зустрічала деякі перепони, а за заграницею була зовсім незрозумілою. Але тепер вже ліпше розуміє єго Європа. Він вірить в те, що 50 мільонів повинні мати голос і зайняти місце на видноці. На дипломатичній мапі, між степенями ширини сєї монархії, була біла прогалина. На сій прогалині вписав він дипломатично Австрійсько-угорську монархію. Він був рішений на все і в усім виграв.

«Міністер, котрий зумів сю роздроблену монархію зєдинити так сильно і повести її після свого розуміння на війну або до мира, є для нинішнього покоління зовсім новим явищем. Треба чудувати ся уже самому фізичному організмови, нервам, що видержують гадку на такі небезпеки і можливості. До найбільших рідкостей належить такий чоловік, що приймає на себе таку важку одвічальність і має певну вісьвідомість, взагалі в тих часах, котрі бачили, що половина столітя не зможе сего вернути, що половина дня забере на боєвищу. Останнім словом в політиці стане ще на довго приказ до маршу. Одначе ліпше немногі можуть сию гадку зрозуміти, щоб її вимовити устами. Барон Еренталь був на се рішений, а обидва парламенти ішли добровільно за міністром, котрого імя ледво знали они близше перед півтора роком. Він тоді прийшов до Відня неначе чужинець. Розвиткови внутрішніх відносин монархії приглядав ся він ліпше здалека а про дозріванє єго визначних спосібностей на важнім становищі в Петербурзі знав троха

лише малий кружок, перед котрим не була закрита єго довірочна діяльність. А тепер міг він розпоряджати мільонами корон і сотками тисячів людей а єго далекосягла політика мала зовсім необмежену свободу розвинути ся тут мимо напору схвильованої злоби і сердитости наших приятелів в Європі. Щож то заєвнило єму сєй провід і де жерела так скоро здобутого і скріпленого впливу?

«Бар. Еренталь був від найбраньших літ завязаним робітником і він не має тих лекших і принадніших способів, яким також личности політичного життя приманують фантазію. Він не належав до тих амбасадорів, котрим жєнщини з усмішкою пересилають привітє бо їм підшепнено, що у сєго дипломата тайни серця внесли троха веселомисльности до поваги державних тайн. Баронови Еренталєва не пособляли також все ще такі в Австрії вельми могутні товариські звязки. Він лише працював, а з того не витворюють ся переканє з сьвом окружаючим постать. Єго приватне житє було все закритє, а люди, що троха більше знають про се, оповідають лише, що міністер остає у вельми ніжних відносинах до матери. В тих оживлєних днях, на найвисшій щєблї пересилєня, коли здавало ся, що мир неминучо буде зірваний, послїдував наглий зворот в Петербурзі і небезпека нараз уступила. Тоді мав цісар сказати міністроєві заграничних справ кілька слів, котрі мабуть не будуть відомі, але певно більшу мають вартість, як титули, достоїнства, ордєри можуть дати; одначе своїй старєнькій матери, що так журила ся єго здоровлєм, сказав се

Сільвіо Пелліко.

Із днів мойого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав
Володимир Держирука.

(Дальше).

Він думав, що можна почитати Бога з більшою чистотою, коли навіть не будемо йти за наукою Євангелія. Не маючи основного понятя про Condillac і Трасу, почитав їх за найбільших мислителів і уявив собі, що послїдній рішив всі можливі квестії метафізичні.

Я, що в моїх студиях філософічних пішов трохи дальше і що вповні відчував хиткість емпіризму, що знав кольосальні промахи критики, якими епоха Вольтєра намагала ся збещестити християнство; я, що читав Guénée тай інших великанів духа, що обнаружили нестійність критики; я, що був пересьвідчений, що не можливо на основі лєогіки прийняти єствованє Бога а заперечити Євангеліє; я, що загално видів, як то люди слїдували за поглядами антихристиянськими, а не змогли піднести ся до пізнаня, який то величний а при тїм простий є католицизм, коли лиш на нього не дивити ся з карикатурними насмішками; я був рішений виступити проти людських поглядів. Плятки розумованя моего сусїда мене мішали, хоч не міг я оминути їх нахабности. Я не виривав ся з моею вірою, вагав ся, розважав, чи умістним було би, або ні, сказати щось противного; я пересьвідчив ся, що

се безцїльнє, дав ся переговорити і на тїй основі був оправданий.

Соромна глупота! Щож варта мати якісь загалні, звисні погляди, але без основи! Се правда, що передчасна ревність є нерозважна і що вона може лиш підбадьорити невїрного ще більше. Але отверто й смирно визнавати се, що уважаємо далекосяглою правдою і то там визнавати, де майже ніхто сєму не прятанє, се є як найбільшим обовязком. А таке благороднє визнанє можна всюди зробити без того, щоб недогідно брати на себе характер мієнпара.

Обовязком є визнавати далекосяглу правду і то в кождім часі; бо навіть в такім випадку, коли годі сподівати ся, щоб вона хвилєво найшла признанє, то і тоді може вона приготєвляти душу ближнього і дати їй такий напрям, в яким вона одного дня дійде до більшої бєзєтєорности осуду і до оковєчної побїди сьвітла.

XXII.

В тїй кімнаті мешкав я цілий місяць і кілька днів.

Ночію з 18. на 19-го лютого (1831) збудив мене брязкіт залїза й ключів; бачу, що прийшли люди з лїхтарнями; перша гадка, що зродила ся в душі, була та, що вони прийшли, щоб мене убити. Коли я, ошоломлений, приглядав ся постєям, приступив до мене граф В. і сказав мені ввічливо, щоб я був ласкавий сєйчас убирати ся до подорожі.

Ся вістка мене приголомшила і я був на стілько глупий, що сподївав ся, що вони мене запровадять до границь Піємонту.

Чи було би се можливо, що така велика буря притїхнє в той спосіб.

То я справді маю відзискати знов солодку свободу? Побачу я знов моїх дорогих родичів, братів й сестєр?

Ті розкішні думки переняли мене на кілька хвил. Скорєнько одів ся я і пішов за моїми провідниками; мому сусїдови не був я в силі сказати навіть кілька слів на пращанє. Здавало ся мені, що почув його голос і прикро мені стало, що годі було що відповісти.

— Деж ми їдемо? — спитав я графа, як ми оба сіли до повозу з офіцером жандармерії.

— Я не сьмію вас повідомляти про те скорше, аж тоді, коли виїдемо мило поза Медіолян.

Я побачив, що повіз не їхав в напрямі porta Vercelina — і мої надїї розвіяли ся.

Я замовк. Була на причуд гарна місячна нїч. Споглядав я тепер на ті хорощі вулиці, по яких я ходив тоді, як був щасливий, — на ті доми, на церкви. Все то розбудило в мені тисячі солодких споминів.

О, ті величаві приходи в напрямі porta Orientale! Ті публичні городи, де я так часто з Foscolo, Monti, Lodovico di Breme, Pietro Borsieri, Poggio і його синами, а так многими иншими любимими товаришами ходив, гуторячи весело в такій повї житя і надїї! Ах, коли я собі сказав, що вас бачу ось послїдній раз, як то ви швидко зникаєте з моїх очей, ах, тоді я почув, як вельми я вас полюбив і тепер ще люблю! Коли повіз виїхав за браму, натягнув я трохи капелюх на очі і незамітно заплакав.

(Дальше буде).

зараз бар. Еренталь. Сей дрібний рис буде змальований пензлем в історичний портрет“.

„Відповідь дуже проста на се питань, звідки бар. Еренталь черпав силу, щоби вдержати ся з так сильними нервами на заборолі, коли тимчасом довкола гриміли вистріли а сумніви вдирали ся в ряди оборонців. Він мав почуте повної безпечности, коли многі мільони в монархії проводили ночі в журбі, его сну не перебивало ніяке роздратованє. Він мав почуте безпечности мужа, котрий політично став так травожливим як многі інші особистою участію в базнастанних пересилєнях, в переживаню сорому і недолі і в заниділости політичного сумління. План великого розмаху в заграничній політиці, план активної політики, як він се називає, міг повстати лише в его мислях і постановах, бо він так довго був віддалений тисячі миль і свобідний від дрібниць внутрішньої політики. Барон Еренталь одержав і довершив свого політичного образованя там, де не рішають такі справи, як банкове питанє, обструкція і всі дивогляди, які зуживають наше жите навіть в такім часі, коли народні рухи набрали такої ваги. Про війну і мир не рішають там прилюдні промови в парламентах, лише замкнені звіти генерального штабу в панцирних комнатах. Тут не слова мають значінє, лише жива спромога великої, добре вишколеної армії. Міністер війни, що сам був одним із творців австрійско-угорского війська, для котрого байдужна вигода так само є непривична, як сьвітський одяг, висловив ся раз в розмові: в поважній хвилі побачить сьвіт, скільки зроблено в армії і як поважно ми сповняли свої обовязки. Барон Еренталь знав, що армія є добра і тому не міг повірити, щоби побіда на боввищі і будучина народів були зависимі від того, що деякі люди з застарілими поглядами, не спосібні зрозуміти новітний рух, будуть добивати ся розділу банку або що студенти будуть бити ся на Перекопах в Празі. Він привик бачити монархію в її велитенській будівлі, з проміром від впливу Лабла на Границі аж до Туреччини і набрав живого поображіння про її могутність.

(Конець буде).

Парламентарні справи.

(Δ) Політична тишина споводовала великодними сьвятами скінчила ся а політичне жите починає проявляти ся живим рухом передовсім в Угорщині, де політичні події у внутрішнім положеню викличуть неперечно вже в тих днях міністерске пересилєнє, що не остане без впливу також на австрійські відносини.

Тимчасом в Австрії буде політична тишина тривати цілий тиждень, бо аж по провідній неділі повернуть всі члени кабінету з великого відпочинку до Відня, а також провідники великих політичних сторонництв зберуть ся знов в столиці. Тоді розпочне бар. Бінерт переговори з ними що до програми парламентарних робіт весняної сесії, яка почне ся імовірно з кінцем цьвітня (певний речинєць ще не означений).

Весняна сесія держ. ради буде мала полагодити чотири правительственні предлоги, котрі вяжуть ся з новими відносинами на Балкані а іменно: предлогу про прилуку Босни і Герцоговини, австрійско-турецкий протокол (умови обох держав), предлогу про кредити для заплати 54 мільонів Туреччині і румунський торговий договір. Крім того внесе правительство предлогу про бюджетову провізорію, бо дотеперішня кінчить ся з червцем, а не можна замановати ся надією, щоби держ. рада до того часу ухвалила правильний бюджет.

Попри те буде держ. рада займатися внесеними вже предлогами про суспільну обезпечу і язиковим законом. І правительство і німецькі сторонництва будуть наставати на те, щоби сі предлоги відослати до комісії. Бюджетова комі-

сія буде займатися справою державних білетів і правильним бюджетом, отже таким способом в комісіях розвине ся велими оживлена робота, наколи взагалі державна рада покаже ся спроможною до законодавчої праці.

Міністерство скарбу предложить держ. раді також богатий материал до оброблєня, бо міністер скарбу вже в останній сесії заповів, що в починю весняної сесії бажав розвинути пляни, які правительство виробило що до покритя збільшєних фінансово-державних видатків як і що до поправки красвих фінансів. Для поправки красвих фінансів має послужити підвишенє спиритусового податку а дотична предлога буде імовірно ще в сій сесії внесена в держ. раді.

Великий почин фінансовий що до покритя надзвичайних видатків спричинєних військовими потребами в останних часах, а також збільшєними домаганями в нагоди суспільної обезпечки і потребами адміністрації, буде можна імовірно аж в осєні предложити держ. раді. Се послідує мабуть задлятого, бо також делегати мають зібрати ся аж в осєні, щоби ухвалити предлоги що до кредитів спільного правительства.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Чеські дєвники розважують живо можливости, які можуть зайти в чеській політиці під час повеликодної сесії. З ріжних таборів відзивають ся голоси до згоди. Католицко-народний посол Шліпінгер, член парламентарної комісії „Славянського Союзу“ помістив в бернєнськім „Hlas“ статію під заголовком „На нову дорогу“, в котрій між иншим виводить:

Всі позначки промовляють за тим, що чеська політика забірає ся до звороту на нову дорогу. Ми започаткували у Відні чинну політику. При сій політиці повинні Чехи витрєвати. Ніяка виша дорога не веде до сего, щоби прислужити ся нашому народови під політичним, національним і економічним зглядом, як лише дорога спільно рішаючої сили і впливу в коронній раді, в центральних урядах і в цілій державній управі. Чеській політиці стоять отвором тільки дві дороги: Або ми можемо попірати правительство а тоді даємо ему не лише наших міністрів але також наші голоси до розпорядимости, щоби позискати постепенно рішаючий вплив, або не можемо попірати правительства, але тоді не вільно нам пристати на се, щоби чеські міністри засідали в правительстві, котре хочемо усунути. Яка небудь непослідовність продовжує лише пересилєнє а борба стає чим раз тяжішою. Ми самі без сумніву за слабі, щоби підняти рішаючу борбу. Тому конечно треба зєднати собі ширих союзників, визначити побіч державно-правних програм програму на найблишчу будучність а передовсім пригадати собі, що лише поступати в перед крок за кроком а не скакати і що в Австрії сей рішає, хто має управляючу власть в своїх руках.

Ческо-радикальний бернєнський орган остєрєгає перед обструкцією против язикових предлог а більше сподіє ся, що розправа в парламенті розширить язикове питанє на цілу Австрію. Державно-правним сумнівам Чехів противить сей дєвник ось що: Належить створити підставу до управлєнєня язикового питаня у всіх краях. Лїде ся до переконаня, що язикова предлога призначена лише для одних Чех є неможлива і що повинна бути зєднєна предлогою, призначеною для всіх країв. Аж тоді може чеська делегация спинити дальшу розправу над предлогою. Таке поступованє найде поперте „Славянського Союзу“ і соціал-демократів. Мусить загнати Німців в просємк, тоді і чеська політика дійде знов до рівнє ваги.

Подібне поступовє не виявляє ухвала староческого виконного комітету в Празі з дня 9. с. м. Сей комітет рішив піддати ся з конечности правилу в справі іменовані судіїв, що лиш урядники і судії той народности, яка замешкує данє місто, можуть бути там іменовані. Се правило має обовязувати не лише у всіх краях чеської корони але також у всіх краях заселєних Славянами. Конечно є осягненє заступництва

належного всім народностям у всіх центральних урядах а також в раді міністрів. Впрочім звернена ухвала проти самолюбного поступованя молодоческих політиків.

З тих вивод в ядно, що Чехи, по розумній розвазі положєні, яке витворило ся остаточно під впливом заграничних випадків, хотять взяти ся до позитивної праці і вернути до реальної політики.

А що на те руский клуб?

Заграниця.

Інтриги Англії в останних часах против Німеччини і Австро-Угорщини починають звертати ся своїм вістрєм против неї самої. Німеччина нагнала Англії великого страху будовою нових воєнних кораблів найновішої системи, тепер знов грозить Англії небезпека зі сторони єї довголітньої союзниці, Японії.

Англія заключила союз з Японією 30. сїчня 1902 р., а довів до него годєвно звисний япанський державний діяч маргр. Іто. Задачею сего зачїнно відпорного союзу було, удержати в східній Азії status quo. В разі, коли одєн з союзників мав вести війну, другий обовязаний був до повної неутральности і міг одєн другому поспішити з помічю лише тоді, коли б і по стороні ворога стаєв який союзник. Новий союз між Англією а Японією заключєно 27. верєсєня 1905 р. Він мав трєвати 10 літ, але обом союзникам було дозволено его коли небудь зрвати, одначе за однорічним виповідженєм вперед.

Власне тепер розходять ся вісти, що Японія хоче сей союз виповісти. Причиною сего кроку Японії має бути передовсім сильне економічне суперництво обох держав в Хінах; крім сего Японія втратила довірє до Англії через єї заличанє до Росії в останних часах. З огляду на таке неясне становище Англії вважають Японці союз з нею маловажним.

Виповідженє союзу Японією дасть ся Англії велими прикро відчуги. І так значна часть англійської фльоти буде увязнена на водах східної Азії. Східні Індії, де й без сего вже кипить, перемінять ся наслідком недалекого сусідства з могутним суперечником Англії в вулькан.

Не тяжко тепер буде зрозуміти, дячого в Англії запанував нараз такий мирний настрій в хвилі, коли в цілїм сьвітї запанувало вже загальне пересьвідченє, що сербську справу годї буде полагодити мирною дорогою. Англія побачила, що її саму загнали в кут.

В парискїм Esclair піддав Жїде острій критиці вороже становище Англії зглядом Австро-Угорщини в часі балканьского пересилєня. План Австро-Угорщини, побудувати три кораблі системи „неустрашних“ (dreadnoughts) викликав в Англії нечуваний переполох, бо бачать там в могутній австро-угорській фльоті на Адрийскім морі ліве крило німецької фльоти. Се австронімецьке аближенє є по думці Жїдєта послїдовностию схибленої англійської політики в балканьскім питаню, як також обид і напастий льондовської печати на Габсбургску династію. Дперва тепер побачать в Лондоні, як велику похибку поповнили через те, що не хотїли допустити Австро-Угорщини до сего, щоби она заняла на Балкані її правно належне становище.

Турецкий сенат прийняв вже з деякими змінами протокол австро-турецкого порозуміня, яке в сей спосіб вже остаточно полагодженє. Прота протоколу голосувало лише двох сенаторів.

Просимо вігхобити передплату.

Новинки.

— Калєндар. В четвер: руско-кат.: Тита препод.; римо-кат.: Анастасій. — В пятницю: руско-кат.: Никити; римо-кат.: Лямберта.

— Шевченкове сьвято в Варшаві. В Варшаві живе около 20 тисяч Українців, а між ними до 200 студєнтів-Українців, зєднєних в земляцтві. За починю студєнтів відбув ся дня 20. цьвітня вечєрок в честь Тараса Шевченка, а дня 22. цьвітня повтєрено сей вечєрок, щоби дати можливість пошанувати память славного Тараса і тим, що для них на першїм вечєрку не стало місця.

Чутка про уладжене вечера пам'яті Шевченка скоро рознесла ся по Україні, і всякий, хто почував хоч трохи в собі любови до України, старав ся допомогти. Оден прислав українське убранє, другий — рушники, плахти, третій згодив ся розвезти білетя, той старав ся про хорта про декорацию (їй довело ся малювати, бо нігде було дістати) і т. д. Одно слово, кому мила була ся справа, то всякий запитував, чи не може він чим небудь допомогти. Таке старанє дало гарні наслідки. Більшість гостей, що прибули на вечір, почували себе в рідній семі. Приемно було дивитись, що люди, довго живши в Варшаві, накінець то починають збливатися. Гарно складена і виконана програма вечера, це більше сприяло початому ділу єднана тамошних Українців. Програму складено переважно з Шевченкових творів. Перш за все прочитано житєпис і дуже гарний реферат в українській мові на тему «Особа Т. Шевченка по його творам «Гайдамаки» і «Тяж». Прочитано єго студент Телура на сцені, к-тра увяляла з себе селянську хату. По рефераті засівав зєднаний студентський хор «Заповіт», який вся публіка вислухала стоячи. Д-ій Лєвочкин дуже гарно проспівав «Ой Дніпро», «Гетьмано, Гетьмано». Деклямоваво «Чернець», «Мені однаково» і багато інших поезій. Хор студентів распівав кілька народних пісень. Потім були сольові продукції д-д Віоли, Соколова, Ірміца, д. Шаповский виконав на роялі «Жалібний марш» Лисенка. «Бура на Дніпрі» (Прічина). Особливеж вражєне зробив своєю грою на бандурі і співом кобзар Кучеренко, що виконав: «На смерть Т. Шевченка», «Думу про Морозенка» і кілька історичних дум. Усіх Кучеренка був настільки великий, що єго запрошувало: Російське Драматичне Товариство і Кубанський полк, де він виступав на двох вечірках. Вечір закінчив ся живими картинами і співом «Заповіта». В антрактах продавались «Кобзарі», портрети Шевченка, листовні картки з портретами письменників, діячів українських і краєвидами. Афіші і програми надруковано по українськи перший раз у Варшаві. Весь чистий прибуток піде на пам'ятник Шевченка у Київі.

— **Шевченкове сьвято на стації Нижнедніпровській.** 23. марця в столовій майстерень на стації Нижнедніпровській впорядковано літературно-вокальний вечір, присьвячений 48. роковинам смерті незабутнього Кобзаря України. Брали в концерті участь: великий хор під орудою д. Романьського, бандурист Г. Федоренко, д-ки Заріцка, Куріна; д-д Ликовский, Кузьменко, Діуч, Герус, Куршин, Томиленко і інші. На кінці уладжено живі картини. Прибуток обернено на пам'ятник Шевченкови.

— **Розоруженє.** Як ми вже доносили, по сьвятах розпочала ся розсилка резервістів покликаних до скріплення армії в Босні і в примежних корпусах. Сей час служби почислять резервістам за одні вправи. Також відійдуть до домів ті жовняри, що їх задержано від мнвулої сени по вислуженю трєх літ у війську. Наделужений час почислять їм за три вправи.

— **Зїзд товариств учителів шкіл висших,** в присутности радника двору д-ра Крапла, відпоручника міністерства просьвіти, проф. д-ра Олушинського і краєвих інспекторів: д-ра Шайндлера, д-ра Прімовіца і д-ра Вроби, ухвалив межі інших отсі резолюцій: 1) Становиска віцепрезидентів шкільних краєвих рад повинні бути обсаджувані педагогами в академічнім образованєм. 2) Учителі середних шкіл мають бути репрезентовані в краєвих шкільних радах вільно вибраними відпоручниками. 3) Испитовані суплєнти, подобно, як дійсні учителі, мають мати на конференциях неограниченє право голосованя. 4) Испитовані суплєнти, скоро раз вступили до державної, краєвої або міської служби, можуть з неї бути усунєні тільки в дисциплінарній дорозі. 5) Призначуване суплєнтів до поодиноких заведєнь належить до міністерства. В тій цілі належить урядити три центральні: для німецьких, італійських і словіньських шкіл середних у Відні, для чєських в Празі, а для польських і руських у Львові. 6) Пособія суплєнтів виносять 2,400 К. Обовязки їх ті самі, що дійсних учителів. Доки kwestія пособія суплєнтів не вістане унормована, признаний їм має бути постійний дорожничий додаток. 7) Що до численія літ служби, то пробний рік, як і цілий час суплєнтської служби мають бути вчислені до загального часу служби, як також до п'ятилітних додатків і стабілізації. Тим учителям середних шкіл, які по зложеню докторату були ужиті яко неіспитовані суплєнти, належить також той час вчислити до квінквенії. Учителям релігій належить почислити до пенсії літа перебути в чині душпастирськїм. 8) Тайну кваліфікацію належить знєсти. Розпорядженє з 10. жовтня 1851 р., яке відносить ся до орєчєня учителів середних шкіл, знєсти яко перестаріле. 9) Натомість домагати ся Союз державно усталєної службової прагматикї і дисциплінарної устави. 10) Сястованє п'ятилітних додатків є неприродною, позаурядовою карою, зглядно т. зв. средством політичнім. 11) Ся основа має бути узгляднена при укладаню нової, службової прагматикї і дисциплінарного поступованя. 12) Опорожнені учительські посади повинні бути сєйчас обсажені.

Університетські асистенти не можуть мати першєнства перед учителями середних шкіл.

Що до зобовязань учителів принято отсі резолюцій: 1) Постанови що до обовязків шкіл середних є перестарілі. Найбільше годив праці в школі для всіх предметів з вїмкою релігії, гімнастикї і рисунків, виносити повинно 17 годив тижнево, для учителів релігії і рисунків 18 годив, а для учителів гімнастикї 20 годив. 2) По 20 літах служби, учителі шкіл середних будуть мати тільки мінімум годив, по 25 літах 3 годив тижнево понизше мінімум. Забави молодїжи, о скілько відбувають ся в присутности учителя гімнастикї, числять ся єму за викладові годив. Уставовий максимальний вік учителя середних шкіл обнизити належить до 60 літ. Професори VII рангї повинні отримати окремих особистий додаток 600 К річно. Винагороду за додаткові годив підвишити належить до висоти означєної в пр. мєлових школах, як також підвишити належить ремунєрацію для учителів гімнастикї.

— **Безграмотність в Галичині.** Після статистикї з 1900. р. було в Галичині безграмотних: Русинів 2,459,430, Поляків 2,104,899, Німців 100,736, чужинців 11,882; разом 4,678,022. Такіх, що уміють читати і писати, було: 1,490,774 Поляків, 558,674 Русинів, 107,799 Німців, 8,618 інших і 18,945 чужинців; разом 2,184,780. Лише читати уміло: 386,360 Поляків, 62,359 Русинів, 3,892 Німців, 57 інших, 469 чужинців, разом 453,137.

— **Чолобиття в деньцєв.** Чолобиття, яку громада м. Відня має зложити цісарєви з нагоди мирового поладаня балканського перєселєня, наступить дия 18. с. м. в Шєнбруні.

— **«Тарас Бульба» в кінематографі.** Електро театр «Люкс» виставляв в Полтаві історичну українську драму «Тарас Бульба» сфотографовану в виконаню театру О. Суслова в Петербурзі.

— **Здобуване гроша.** Польське Тов-о школи людової у Львові розмєстило по містї скринки, до яких публіка вкїдає лупини з помаранч в марцо с. р. зібрано тим чином 2,106 кїльграмів того товару і продано єго за 631 К. Сї гроші обертають ся на удержуване польських початкових шкільк у східній Галичині. Справді, се добрий для нас примір до наслідуваня.

— **Український Цєпєліч чи prima Aprilis?** До нашої редакції — инше кївська «Рада» — надїсало таку хоч і не зовсім імовірну, але коли она правдива, то безперечно цікаву звістку: 23. марця з села Вільмачівки, борзєньського пов., приєлєтєв на пробєлєних саморучно крїлах на стацію «Плисок» сєлянин Василь Ткаченко, 27 років. Вія казав, що всі 18 верєгов від Вільмачівки до «Плисок» він пролетїв не більш як за 15 хвилини. Крила єго апарату зроблено з лозових валичєк, обруча і обручачиків, паруса наплато з звичайного коричневого калїнкуру на лозовій задовшкї 4 арш. паличї, поєкучувано й попригнувано мотузками. Вся ся машина важить фунтів 20. Кажуть, що Ткаченко вже памовляв якийсь навок, відірвати єї єго крила в Москву, щоби показати якимєс там інженєрам.

— **Великі закупна австрійських купців в Росії.** «Рада» доносить, що австр. купці закупили в останних часах на рос. Поділю коло 3 мільонн пудів вїска, 300 тисяч пудів єна і силу коний. Цілі два тижні тривав перевіз сєго добра через Новосєлицю на Буковині. Через ті закупна цїна коний на рос. Поділю підскочила з 60 до 70 на 100 до 120 рублів.

— **Трагічні лови на злочинця.** Поліція в Пазі вислїдила місце побуту вломника Генриха Гока і вислала 4 агєнтів, аби єго арштували. Агєнти застали Гока в хаті, лежачого на ліжку. На їх вид Гок зірвав ся на риві ноги, сїймав бровінг і застрїлив двох агєнтів на місци, а других двох тяжко поранив. Агєнти ужили також револьверів і поранили Гока так, що поліція могла єго відтак без опору увязнєти.

— **Драма в вязниці.** В великодну неділю збунтували ся вязні в краківській сїдчїй вязниці і напали на дозорця, щоби за всяку цїну дістати від него ключі від брами. На крик дозорця прибігли єго товариші, і «бєдєв» в них застрїлив револьвером вязня Більського, обжалованого о убийство Ферберів під Краковом.

— **Клопіт з президентам.** Бувшій президент Венецуєлі, Кастро, хотїв вернєти до краю, по перебутїй операції в Берліні. Однак французьке правительство не допустило до сєго з боязни, що Кастро викличе в Венецуєлі революцію. Коли Кастро прибув до Форт де Франсе, звідки мїг переговорювати зі своїми прихильниками в Венецуєлі, поручено єму вивєсти ся з міста до 9 годив. Колиж Кастро опер ся і лєг до лїжка, удаючи хорого, вислано до него лікарів, а потім вивєсєно єго разом з лїжком на французський корабель і відвезєно до Ст. Назар.

— **Нова Палєстина.** Анї Аргєнтина, анї Уганда не змогла притягнути до себе жидів і дати їм можність до самостійного житя. Тому справа винайдєня для жидів такого краю, де би они могли жити своїм житєм, стає вельми пекучою. Очевидно, що не їде тут про галицьких жидів, яким лишє тут живе ся, чим їх прадїдам в Па-

лєстині, але розходить ся о перєслїдуваних жидів в Росії і Румунії. Російський комітєт центр. жи дівської організації вислав недавно делегатів до винайдєня в північній Африці відповідного краю на жидівську державу. Делегати нашли таку околицю межі Єгиптом а Триполїсом, яка називає ся Кїренаїка. На їх погляд було би там жидам дуже вигідно, лишє чи они зможуть обійти ся без «дурного єго».

— **Російський бандитизм.** Пароход «Царєвич» мав оноді відплисти з Баку з посылкою 1,200,000 рублів в золоті. Вже вєсьо було готовє до відїзду, аж нараз з порту дано наєк, щоби пароход не відпливав. В слїд за тим приплила до пароходу поліція і перевєла 5-годинну ревізію. Зревідовано всі клунки подорожних і кожного подорожного з окрема і увязнєно 22 осіб. При увязнєних найдєно бровінгї і репервєску, яка доказувала, що на пароход мав бути виконаний замах на повнім морі.

— **Революція в Царгороді.** З Царгорода наспїли вїсти про ворохобню війська. Збунтувало ся около 5,000 війська проти деяких міністрів. Неєвних офіцїрів ворохобники звязали і вирушили на парламент та окружили Високу Порту. Міністерство подало ся до двїснї. Султан повинув ся у вєім зворохобленю війську і запевнив вєім безкарність. В перєстрїлі між зворохоблєним військом а рєштою баталїонів мало згинути кїлькадєсят жовнїрів. Розїйшла ся також чутка, що убито міністра судівництва, ранєно міністра маринарки, та взято в полон міністра війни. Сї останні вїсти несправджені. В інших містах військo також зворохобило ся. Є се ділом реакції проти молодотурків і їх змагань до поступу.

— **Як їздить король зєлїзничий?** Нілкий монарх європейський не може собі позволити на такий збиток і такі вигоди, з якими їздить американський король зєлїзничий Геррїмен (Harriman). Коли тому богачєви навкучити ся сїдїти пру своїм бюрі при улиці Бродней в Нью Йорку, то він бере свою жінку і доньку до свого окремого поїзду та їде з ними трохи на прохїд по зєлїзничих. Коли відтак де прїїде, то поїзд заовдять на т. зв. мертву лїнію, а Геррїмен виходить тоді зі своєю родиною і може через якийсь час любовати ся видом чужих сторн, котрі в єго поспїшній їзді можуть що хвили змінити ся. Єго поїзд складає ся з п'ять вагонів. Вагон, призначений лиш для єго особи, містить в собі спальню, комнату до сїданя і салон зі скляними стїнами, з котрого видко на всі сторони, а до спальні пранирає ще малий кабінєт з ванною до купаня. Другий вагон містить в собі цілий ряд комнат до спаня. Половина трєтого служить за кухню, а друга половина за комнату столову. Четвертий вагон є призначений до цілий канцєлярїйних, а наконєць в п'ятім знаходять ся приміщеня для служби і накунків. Скоро поїзд де ня який стації стане, причїпають зарав телеграфічні проводи канцєлярїйного вагона до телеграфічних проводів на стації, щоби «король» мїг вьєслати свої прикази на всі сторони Зєдвинєних Держав. Персонал службовий, який супроводжає сєго «високого» достойника, складає ся з трох секретарів, двох стєнеграфів, одного лікаря, одного адвоката, двох телеграфістів, п'ятох кухарів, одного двірського і цілого штабу чєляди.

— **Дрібні вїсти.** Жандармерия викрила, що було трєх злочинців, які вломали ся недавно до староства в Надвірній. Оден з них є Еміль Вуйцїк, гімназїальний ученик з Кракова, який минулого року вломав ся був до IV. гімназїї в Кракові і був засуджений за то на легку кару. — З Нового Йорку доносять, що там збільшив ся вельми прїїзд жидів з Галичини. Імігранти жалують ся на галицькі відносини, які стають чим раз тяжшї для жидів. — Отворєне телефонічної лїнії Чернівці-Львів і Чернівці-Відєнь наступить 25. мая с. р. Розмова з Черновєць до Відня буде коштувати за мінуту 4 К. — Німецький наслідник прєстола в дорозі до Букарєшту на сьвято 70-літних уродив короля Кароля, переїде через Львів в почи з 18. на 19. с. м. — В перших двох днях сьвят протокєл ратуїнської стації у Львові виказує 96 нещасливих випадків, до яких стація сїїшєла з помочю. — У своїй мєстности коло Сан Францєско в швін. Америкї померла славна артистка драматична Гєльєна Моджєєвська в 74. р. житя. — В Станиславові будуть заведєні електричні омнібуси. — Віцепрезидєнт кр. ради шкільної др. Дємобовский вїїхав зі Львова в урядових справах і на короткий відпочинок і тому не буде приймати на послуханя до кінця сєго місяця.

Оповідки.

— **«Соці» в Берєжанах** уряджує дия 18. с. м. в салі «Наді» аматорське представлєнє: «Заручини по смерті» ком. в 2 дїях Паливоди-Кєрпенка і «Зразковий муж» ком. в 1 д. П. Стадника. Потім забава я танцями. Початок о 7½ веч.

— **Зєлїзниця Ясло-Жмигород.** Вивласненє ґрунтів під шлях сєї зєлїзничї наступить після плянів, які можна оглядати в урядах тих громад, які перетинає сєї шлях.

Посмертні сповістки.

Константин Володимирів, упокоївся дня 8. цвітня в Монте-Карльо в 82. році життя. Покійник визнавав отверто своє руске походження (его предок був в часі прилуки Галичини до Австрії князю Володимирсько-волинським), і був горячим почитателем Шевченка, котрому рад був здвигнути своїм коштом у Львові пам'ятник, однак задля непрахильних відносин не довелося йому здійснити за життя сего об'яву пістязму для найславнішого українського Генія. Окрім того мав намір утворити стипендійну фундацію для кандидатів на руских доцентів, однак й фінансовий занепад Росії вбився на его матеріальних відносинах а крім того напаста радикального дивенкара знеохотили покійника, так що відпочив здійснене своїх намірів до літших часів. Як накомечено розпорядив останню свою волю, поки що невідомо. З покійним війшов у могилу благородний тип чоловіка, що бажав добра своїй рідній Україні і після сфороги причинити до культурного її дивиння. Підхожий вік і непривітні відносини, задля котрих грядів захисту звичайно за границею, не дозволили йому здійснити своїх ширших намірів. Земля йому пером!

О. Віктор Єзерский, прихоронив в Гумніска, каменецкого повіту, упокоївся в 50. р. життя а в 25. році священства. В покійнику втратила руска суспільність тихого, але вельми ревного і щирого робітника на народній ниві. Від наймолодших літ переняв ся він українсько-руською народною ідеєю і належав до тих громадян народолюбів, у котрих національність була нехитною підвалиною суспільної діяльності. Останній раз, хоч пробитий недугою, настав він до Львова на переносини тілних останків Марціанового сина, Володимира, щоби віддати послугу останню синовя першого галицького просвітника і покріпати духа в немічній тілі. Покійник лишив вдову і численну, незаосмотрену семью, бо весь вік свій тиняв ся по справдешних голодівках. Нехай же земля йому пером і вічна пам'ять Христос воскрес!

О. др. Йосиф Вацка. В велику п'ятницю похоронено на янівській кладовищі у Львові в служеного професора львівського університету, о. д-ра Йос. Вацку, що в р. 1889 перейшов на емеритурі. Похорони вів єв. Бандурский. Над гробом промовив ім. сенату університета проф. др. Дембінський, а іменем богословського факультета оден із священників-професорів. Покійний родив ся в Тарнові в р. 1831. Після укінчення богословських студій і зложена докторату був він професором богословського ліцея в Тарнові, поки его не покликали на університетську катедру у Львові. Покійного тямить добре наше духовенство. Був се чоловік добрий і людяний. До руских питомців відносив ся приязнійше, чим до латинських, яких недолюблював тому, бо багатозначних не мало матурального іспиту. Его ламіду вдачу визискувано а часта і стровно ему ріжнородні пости, про які ходять нечисленні анекдоти. Останних кілька літ перележав покійний, зложенний тяжкою недугою. Побіч богословських студій займав ся покійний з замилованым збиранем мотилів, на які ложив значні гроші. Его збірка мотилів мала належати до найкрасніших в с'ім роді. З покійним зійшов до гробу оден з найкрасніших характерів. Вічна ему пам'ять!

Наука, штука і література.

— Учитель, орган Р. Тов-а педаг., в 5. і 6. чч. з 20. марця містить отсі статі: Ю. Словацький: Мій заповіт (стих). — В. Щурат: Шевченків „Іван Підкова“. — Іван Раковський: Таємниця життя (конець). — о. Ю. Дуткевич: Відчит в пацієнцтва. — Іван Раковський: Будучність нашої землі. — В. Левицький: Матерія і єї переміни. — Іван Ющинин: Ідея кооперативи в педагогії. — Іван Ющинин: Буквар для науки неграмотних, укладу Онуфрія Солтиса. — З часописів і журналів.

— **З українських театрів.** Театр д. Габріелі розпочав вистави в Кременці в народній авдиторії. — Артист д. Рудиков, бувший режисер театру д. Пономаренка, зорганізував в Прилуках (Полтавщина) нову театральну дружину. — Театр д. Суходольського грає під сью пору в Катериндарі. — Театр Саксаганського дає вистави в Херсоні. — Театр А. Чернова, який попри укр. штуки грає і російські, перебуває тепер в Лубнах.

Телеграми

з дня 14. цвітня.

Відень. Одна з кореспонденцій доносить, що правительство має скликати делегації на 14. вересня. Та кореспонденція означає також, що становище бар. Бінерта є дуже сильне.

Білгород. Вчора вечером оголошено урядом, що розбили ся перегови Австро-Угорщина з Сербією в справі торгового договору, бо австро-угорське правительство не хотіло згодити ся на тимчасове продовження дотеперинного торгового договору аж до порозуміння ще до нового.

Петербург. Чесногорский князь Микита позавидував болгарському королеви его королівської корони і носить ся з думкою оголосити себе королем Чорногори.

Царгород. Молдавотурецкий комітет розглядав ся і уконстатував ся яко податичне сторонництво.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 5. до 12. цвітня 1909:

	за 50 клг.
Пшениця	13 00—13 25 К
Жито	9 30—9 60 К
Ячмінь броварняний	7 75—8 75 К
Ячмінь на пшчу	7 80—8 10 К
Овес	8 25—8 75 К
Кукурудза	0 00—0 00 К
Просо	0 00—0 00 К
Горех до вареня	9 75—11 50 К
Горех на пшчу	0 00—0 00 К
Бобик	7 75—8 00 К
Конюшина червона	72 50—82 50 К
Конюшина біла	37 50—57 50 К
Конюшина шведска	70 00—80 00 К
Тимотка	35 00—40 00 К
Ріпак зимовий	13 75—14 00 К
Насіне конопл.	8 50—8 75 К
Хміль	20 00—30 00 К
Насіне льняне	10 00—10 50 К
Льнянка	10 00—10 50 К

Ол. Барвіньский. Історичний огляд-засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gniewosza, szefa sekcynego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніщинського (Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Каніський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймишка, повість. — 60 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовія. — 40 с.

Оржешко, Великий, новела. — 50 с.

Йов, переспів П. Патая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслава“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туюк і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньского в Збарані.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покликку:
Свій до свого!

Не жартуй, дуже красна мазурка на фортеп'яні Я. Лопатинського. Ціна 70 сот. Дістати можна у всіх книгарнях. (19—50)

Образи Шевченка, Хмельницького, Косенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1 20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — **Склади „Сокільского Базару“ у Львові і Стрию.**

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 1. до 15. цвітня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчнійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмного кредиту у

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищеннях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам різнорічням обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Шадниці поштової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки шадничі К 2,848,890.—

Уділи членські К 262,994.—

Позички уділені К 3,396,002.—

Канцелярія Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:20	9:50	—	8:40	2:30
Ряшана	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Піззамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:34
Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшана	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Піззамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	5:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	5:08	—
Курович	—	8:53	—	4:41	—
Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

